

et litt lengre opphold på en barneavdeling, men kan sannsynligvis også fungere meningsfullt ved kortere innleggelses.

Første del omhandler normal anatomi og fysiologi. Forfatterne kobler anatomisk og fysiologisk beskrivelse med plass for leserens opplevelser, tanker og følelser. For eksempel beskrives hjertet over fire sider. Første side gir en nøktern beskrivelse av hjertes anatomi og funksjon. På side 2 er det en snittegning av hjertet i litt over naturlig størrelse. Hjerterommene gir plass til hjertesaker, hjertevenner, et hemmelig rom, samt rom for hva du nå ellers vil fylle hjertet ditt med. På side 3 viser forfatterne at deres hjerte kan se ut som en elefant, og leseren oppfordres til å tegne hva deres eget hjerte kan bli.

Det er et avsnitt for loggføring av hendelser på sykehuset. Her er det plass til flere notater om undersøkelser og hva som skal undersøkes, om hvor mye man gruer seg, og om hvor ekle/vonde de var. Et annet tema er sprøytebarometeret. Innimellom er det rikelig plass til å skrive ned hva man lurer på, og hva man vil spørre om. Leseren får gjette på hvorfor legen er forsinket, og det er en egen side med overskriften «Vente-statistikk».

Et eget avsnitt heter «Meg + tankene mine», med sitater fra andre barns nedskrevne tanker. Avsnittet gir rikelig layout-messig stimulans til beskrivelse og refleksjon. Det gjelder det meste av innholdet. Så langt jeg kan bedømme treffer forfatterne målgruppen barn i lesedyktig alder. Boken er lansert med brask og bram. Det synes jeg den fortjener!

Anders Bærheim

Institutt for samfunnsmedisinske fag
Universitetet i Bergen

Lærebok for legfolk om død og sorg

Haarløv W.

Den tomme stol

Om døden og det at miste. En bruksbok. 232 s.
København: Schönberg, 2008. Pris DKK 199
ISBN 978-87-570-1713-7

Forfatteren er psykoterapeut med egen praksis for både enkelt-pasienter og par. Hun har også skrevet skjønnlitterære bøker og fagbøker. Denne boken handler om «hvordan vi som mennesker i vår tid kan leve med døden i våre liv». Det er en personlig bok som

bygger på hennes egne verdier, opplevelser og erfaringer – ikke en vitenskapelig bok. Men den har likevel karakter av en fullstendig lærebok skrevet for alminnelige mennesker som rammes av sykdom, ulykker, død og sorg. Det er tydelig at hun også bygger på en omfattende lesing. De sju kapitlene, dekker hele dette store feltet på en systematisk måte. For eksempel har hun underkapitler om sykdom og død i forskjellige aldersgrupper. Sorg er en viktig del av boken, både egen og andres sorg, og – ikke minst – hvordan man snakker med medmennesker i sorg. Budskapet er at det er viktigere å lytte enn å snakke. Overfladisk trøst av typen: «Tiden leger alle sår», gjør alt verre.

Det kommer stadig bøker om døden, omsorgen ved livets slutt, sorg og sorgarbeid. Denne bokens styrke er at forfatteren skriver naturlig og godt og at den dekker hele feltet. Skulle jeg peke på noen svakheter, mangler det en alfabetisk liste over alle referansene, teksten mangler ofte referanser og det er ikke noe sakregister. Men dette er mer formelle svakheter som ikke svekker helhetsvurderingen, nemlig at dette er en meget god bok om et viktig og vanskelig emne.

Mye av stoffet vil være kjent for leger, men jeg tror mange leger vil finne materiale om legfolks forhold til alvorlig sykdom og død som de ikke har tenkt på. Dessuten kan dette være en god bok å anbefale pårørende å lese, og den egnert seg også for sorg-grupper.

Peter F. Hjort
Blommenholm

Mangelfullt om selvet

Volmer F.

The self

212 s. Bergen: Fagbokforlaget, 2007.

Pris NOK 349

ISBN 978-82-450-0653-7

Fred Vollmer er professor i psykologi ved Universitetet i Bergen. Denne boken er delvis basert på hans tidligere publiserte artikler.

Vollmers tema er selvet. Et enormt tema som selvsagt ikke kan drøftes fyllestgjørende på 212 små sider med

stor skrift. Første utfordring for forfatteren er derfor å begrunne sin avgrensning. Han gjør dette med referanse til sin viktigste inspirasjonskilde som er Ragnar Romme-

tveits bok *Ego i moderne psykologi* fra 1958 (1). Foreliggende bok er ment å være en videreføring eller oppdatering av Rommetveits verk. Allerede i dette utgangspunktet foreligger det et betydelig og ikke diskutert problem. Rommetveit drøftet egobegrepet. Denne boken omhandler selvet. Dette er ikke synonyme begreper. Innenfor psykoanalysen foregikk det en heftig debatt i årene 1975–2000 om egopsykologi versus selvpsykologi og relasjonell psykoanalyse. Denne debatten er fraværende i denne boken og leseren får et ukorrekt innrykk av at ego og selv referer til det samme.

Forfatterens eksplisitte hensikt er å «presentere og diskutere, og lære fra psykologiske og filosofiske teorier som representerer tre forskjellige tilnæringsmåter for å forstå selvet: først den narrative måten, dernest den psykologiske (realistiske) måten, og til slutt den psykoanalytiske måten» (s. 11). Den narrative tilnærmingen er representert ved Dennett, Schafer, Schechtman og McAdams. Den psykologisk-realistiske måten er representert ved Locke, James, Parfit, Neisser og Harré. Den psykoanalytiske måten er representert ved Winnicott, Kohut, Stern og Mitchell. Vollmer redegjør svært kort for selvteoriene til disse forfatterne, kommenterer dem og sammenlikner dem. I et kort konkluderende kapittel bringer han inn sin egen handlings-teori og presenterer så helt til slutt hva han mener «selvet» er. Denne essensialistiske definisjonen blir stående som en ublemmatisert finale. Det kommenteres ikke at han ender opp med en definisjon som er radikalt annerledes enn Rommetveits ego. Og fremfor alt savner denne anmelderen en diskusjon av en slik essensialistisk definisjon i forhold til en representasjonell definisjon av selvet.

Det er uklart hvem som er målgruppen for denne boken. Den presenteres som et essay og er skrevet på engelsk. Studenter egnert den seg ikke for. Dertil er forfatterne som omtales og deres teorier for løselig presentert. Denne anmelderen savner grundigere redegjørelse for de omtalte personene og teoriens kontekst.

Hovedproblemet med denne boken er sannsynligvis at den er for lite bearbeidet i forhold til de artiklene den bygger på. Innenfor spesialiserte fagtidsskrifter har Vollmer sikkert synspunkter det er verdt å lytte til. Men løstrevet fra en slik diskurs blir dessverre hans bidrag hengende i luften.

Sigmund Karterud

Avdeling for personlighetspsykiatri
Ullevål universitetssykehus

Litteratur

1. Rommetveit R. *Ego i moderne psykologi*. Oslo: Universitetsforlaget, 1958.